

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอุตสาหกรรมและ
หัตถกรรม (สานข้อง)

นายจ้อย เทพวงศ์
ที่อยู่ ๓๕ หมู่ที่ ๑๑ บ้านป่าแฝกสามัคคี
ตำบลป่าแฝก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

วิธีการทำ

1. นำไม้ไผ่ที่เป็นลำมาผ่า แล้วจักให้เป็นเส้นๆ เสร็จแล้วเหลาให้เป็นเส้นบางๆ จะใช้เฉพาะที่ผิวเปลือกนอกในการสานตะข้อง เพราะจะมีความทนทาน กว่าการใช้ได้ข้างใน
2. ในการเหลาจะเหลาไว้หลายขนาด ถ้านำมาสานที่ตัวข้องจะใช้เส้นที่ยาวและแบน ถ้านำมาทำที่ปากข้องจะใช้เส้นเล็กและกลม เพื่อความแน่นหนา และคงทน
3. ทำการสานโดยสานตั้งแต่ฐานของตะข้องขึ้นมาก่อน โดยสานเป็นการสลับ 1 เว้น 1

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอุตสาหกรรมและ
หัตถกรรม (สานข้าวหวด/สานเข่ง ฯลฯ)

นายคำปา ศรีใจกำ (อยู่ป่า ที่อยู่ ๘๕ หมู่ที่ ๔
บ้านป่าแฝกคอย ตำบลป่าแฝก อำเภอแม่ใจ
จังหวัดพะเยา

ขั้นการสานหวด

๑. การก่อหวดใช้ตอกเป็นเปลือกไม้ (ตีว ไม้) สานก่อรวมกันกับตอกธรรมชาติ วางในแนวตั้ง ๔ เส้น แนวนอน ๘ เส้น สานขัดเป็นลาย ๓ โดยเริ่มจากจุดกึ่งกลาง สานไปข้างจุดกึ่ง สานไปข้างละ ๑๓ ซัด
๒. รอบปลุกกันหวดนำเอมหวดที่ก่อแล้วมาหักมุมที่จุดกึ่งกลางแล้วสานลาย ๓ ไปรอบ

๓. การสานหวด ถ้าสานความสูงของหวดยังไม่ได้ขนาด ก็สามารถใช้เส้นตอกเพิ่มความสูงได้แล้วสานเพิ่มเข้าไป อีกทั้ง ๒ ข้าง

๔. การโพหวด เมื่อความสูงได้ตามความต้องการแล้ว จะใช้ตอกโพ มาสานขัดหวดเป็นขัดลาย ๓ โดยใช้ตอกโพ ๓ เส้น สานลายขัดไล่กันไปให้รอบ แล้วตัดเส้นตอกที่ยาวเกินไปทิ้งเพื่อเตรียมม้วนในขั้นตอนสุดท้าย

๕. การม้วนหวดเริ่มจากด้านข้างของหวด ใช้นิ้วมือหักม้วนไปตามลาย ม้วนต่อกันไปเรื่อยๆ จนถึงกึ่งกลางและเหน็บเส้นตอก ๒ - ๓ เส้น สุดท้ายลงไปตามลาย ของหวดแต่ละข้างก็จะได้หวดหนึ่งข้าวที่สมบูรณ์

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเกษตรกรรม
(เกษตรแบบผสมผสาน)

นายสวาท ต้อยบัน ที่อยู่ ๓๑ หมู่ที่ ๕
บ้านป่าแฝกใต้ ตำบลป่าแฝก อำเภอแม่ใจ
จังหวัดพะเยา

“เกษตรผสมผสาน เป็นระบบการเกษตรที่มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยที่กิจกรรมแต่ละชนิดเกื้อกูลกันอย่างเป็นวงจร ก่อให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุดต่อระบบฟาร์ม ประโยชน์ คือ ช่วยลดความเสี่ยงจากความแปรปรวนของสภาพอากาศ การเกิดโรคพืช และศัตรูพืชระบาด ลดความผันแปรของราคาผลผลิต ลดรายจ่ายภายในครัวเรือนและการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก”

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านช่างฝีมือดั้งเดิม
(ช่างปูน/ช่างไม้)

นายประสงค์ แพงคำเรือง
ที่อยู่ ๑๑๖ หมู่ที่ ๑๑ บ้านป่าแฝกสามัคคี ตำบล
ป่าแฝก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

นายประสงค์ แพงคำเรือง ซึ่งเป็นคนในชุมชนตำบลป่าแฝก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพงานช่างไม้ และงานปูน จึงได้ประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้างบ้านให้แก่คนในชุมชน หรือชุมชนใกล้เคียง เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ประกอบกับเพื่อรักษางานช่างไม้ งานช่างปูนไว้ไม่ให้เสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตให้หายไปจากชุมชนซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทยล้านนา

ฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

งานการศึกษา

เทศบาลตำบลป่าแฝก

อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา